236వ అధ్యాయం

٢٣٦ - بَابُ فَضْلِ الْعِتْقِ

బానిస విమోచన విశిష్టత

قال الله تعالى: ﴿فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ۝ فَكُّ رَقَبَةٍ﴾ [البلد: ١١ - ١٣].

దివ్యఖుర్ఆన్‌లో అల్లాహ్ సెలవిచ్చాడు : కాని అతడు కష్టతరమైన కనుమ దాటిపోవటానికి ఇష్టపడలేదు. కష్టతరమైన ఆ కనుమ అంటే ఏమిటో మీకు తెలుసా? మెడల్ని విడిపించటం. *(అల్ బలద్: 11-13)*

ముఖ్యాంశాలు

పై సూక్తిలో మెడల్ని విడిపించటమంటే బానిసలకు విముక్తి నొసగటం, వారిని బానిసత్వపు సంకెళ్ళ నుంచి విడిపించటం అని అర్థం. దీన్ని కష్టతరమైన కనుమ దాటిపోవటమని ఎందుకు చెప్పబడిందంటే, ఇది ఎంతో కష్టంతో కూడుకున్న పని. దేవునిపై సంపూర్ణ విశ్వాసం, ఆయన పట్ల అమితమైన భక్తిప్రపత్తులు గలవారే బానిసల్ని విడిపించటం కోసం డబ్బు ఖర్చుపెట్టగల్గుతారు.

పూర్వకాలంలో బానిస వ్యవస్థ అమల్లో ఉండేది. ఇస్లాం ఈ అన్యాయపూరిత వ్యవస్థను నేరుగా రూపుమాపకపోయినా దీని సమూల నిర్మూలన కోసం పరోక్షంగా ఎన్నో వ్యూహాత్మకమైన చర్యలు చేపట్టింది. ఇస్లాం దీన్ని నేరుగా నిర్మూలించక పోవటానికి కారణాలు కూడా లేకపోలేదు. ఆనాడు ఇది ఓ ఆర్థిక అవసరంగా పరిగణించబడేది. అదీగాక ఆ కాలంలో యుద్ధఖైదీల మార్పిడి, పట్టుబడ్డ ఖైదీల కోసం చాలినన్ని జైళ్ళు ఉండేవి కావు. అందుకే ఆ ఖైదీలను యోధులకు పంచిపెట్టటం జరిగేది. వారు ఆ యోధుల దగ్గర బానిసలుగా ఉండేవారు. అదే సమయంలో ఇస్లాం ధర్మం యజమానులకు బానిసల పట్ల ఎలా మెలగాలో కూడా బోధించింది. వారిపట్ల అమానుషంగా ప్రవర్తించటం, వారి మీద తలకుమించిన భారం మోపటం, వారిని అవమానించటం లాంటి పాశవిక చర్యల్ని తీవ్రంగా ఖండించింది. వారిపట్ల ఉత్తమంగా మెలగాలని తాకీదు చేసింది. దానికితోడు ఎన్నో మార్గాల ద్వారా బానిసలకు స్వేచ్ఛ లభించేలా చేసి అసలు బానిస వ్యవస్థనే పూర్తిగా నిరుత్సాహపరిచింది.

١٣٥٩ - وعَنْ أبي هُريرةَ، رَضِيَ اللهُ عنهُ قَالَ: قَالَ لي رَسولُ اللهِ ﷺ: «مَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً مُسْلِمَةً أَعْتَقَ اللهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهُ عُضْواً مِنْهُ مِنَ النَّارِ حتى فَرْجَهُ بِفَرْجِهِ» متفقٌ عليه.

1359. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) తనకు ఈ విధంగా ఉపదేశించారు: ఎవరయినా ఒక బానిస ముస్లింను బానిసత్వ బంధనాల నుండి విడిపిస్తే

అల్లాహ్ అతని ప్రతి అవయవానికి బదులుగా ఇతని అవయవాలను నరకం నుండి కాపాడుతాడు. ఆఖరికి అతని మర్మాంగానికి బదులుగా ఇతని మర్మాంగాన్ని నరకం నుండి రక్షిస్తాడు. (బుఖారీ-ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని పరిహారాల ప్రకరణం - సహీహ్ ముస్లింలోని బానిస విమోచన ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

బానిసల విమోచనం కోసం ఇస్లాం ధర్మం తీసుకున్న చర్యలకు ఈ హదీసు ఒక మచ్చుతునక మాత్రమే. దైవప్రవక్త (సల్లం) కాలంలో ఇలాంటి బోధనలు ముస్లింలపై ఎంతగా ప్రభావం చూపాయంటే ఆయన సహచరులు బానిసల్ని విడిపించటంలో తమవంతు బాధ్యతను పూర్తిగా నిర్వర్తించారు. అబూబక్ర్ (రజి) ఎంతోమంది బానిసల్ని వారి యజమానులకు ధనం చెల్లించి మరీ విడిపించారు. అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ ఔఫ్ (రజి) ముప్పై వేల మంది బానిసల్ని విడిపించారు. అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉమర్ (రజి) వెయ్యి కంటే ఎక్కువ మంది బానిసలకు స్వేచ్ఛ నిచ్చారు. కొంతమంది సహచరులైతే ఒక్కరోజులోనే ఎనిమిదివేల మంది బానిసలకు విముక్తిని కల్పించేవారని తెలుస్తోంది. (ఇబ్నె అల్లాన్, నుజ్‌హతుల్ ముత్తఖీన్)

١٣٦٠ - وَعَنْ أبي ذَرٍّ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ! أَيُّ الأَعْمَالِ أَفضَلُ؟ قَالَ: «الإِيمَانُ باللهِ، وَالجِهَادُ فِي سَبيلِ اللهِ» قَالَ: قُلْتُ: أَيُّ الرِّقَابِ أَفضَلُ قَالَ: «أَنْفَسُها عِنْدَ أَهْلِهَا، وَأَكثَرُها ثَمناً» مُتَّفَقٌ عليهِ.

1360. హజ్రత్ అబూ జర్ర్ (రజి) కథనం: నేను దైవప్రవక్త (సల్లం)ను అడిగాను: "కర్మల్లో శ్రేష్ఠమైనది ఏదీ?" అని. అందుకాయన, "అల్లాహ్‌ను విశ్వ సించటం, దైవమార్గంలో పోరాడటం" అని చెప్పారు. నేను మళ్ళీ, "ఎలాంటి మెడలను (బానిసల్ని) విడిపించటం ఉత్తమం" అని అడిగాను. అందు కాయన "తమ యజమానుల దృష్టిలో అత్యంత శ్రేష్ఠులు, ఖరీదైన వారిని" అని అన్నారు. (బుఖారీ-ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని బానిస విమోచన ప్రకరణం - సహీహ్ ముస్లింలోని విశ్వాస ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

యజమాని దృష్టిలో ఉత్తముడు, ఉత్కృష్టుడైన బానిసకు ఎక్కువ ఖరీదు ఉండటం సహజమే. అందుకని అలాంటి బానిసల్ని కొని వారికి స్వేచ్ఛ నొసగటం ఒకింత కష్టమైన పనే. దానికారణంగానే ఇతర బానిసల కన్నా అలాంటి ఉత్తములైన బానిసల్ని కొని విడిపిస్తే దానివల్ల ఎక్కువ పుణ్యం లభిస్తుంది. దీనిద్వారా మనం ఎంత ఎక్కువ ఖరీదైన వస్తువు ఖర్చుపెడితే అంత ఎక్కువ పుణ్యం లభిస్తుందని సూత్రప్రాయంగా చెప్పవచ్చు. దీనిగురించి దివ్యఖుర్‌ఆన్ ఇలా అంటోంది:

"మీరు అత్యంత ప్రీతికరమైన వస్తువుల్ని (దైవమార్గంలో) ఖర్చుపెట్టనంతవరకు మీరు పుణ్యస్థాయిని పొందలేరు." (ఆలి ఇమ్రాన్: 92)

ప్రస్తుత కాలంలో బానిస వ్యవస్థ పూర్తిగా అంతమయి పోయింది. దీని నిర్మూలనలో ఇస్లాం ధర్మం పోషించిన పాత్ర ఎనలేనిది. బానిసలే కాకుండా సమాజంలో రుణభారం క్రింద నలిగిపోతున్నవారు, శ్రేయోభావంతో ఇతరుల బాధ్యతల్ని తమనెత్తిమీద వేసుకున్నవారు, ఖైదీలు ఇలా చాలామంది ఉంటారు. వీరికి కూడా ఆర్థిక సహాయం చేయటం, వారి బాధ్యతల భారాన్ని దించటానికి సహాయపడటం కూడా ఎంతో గొప్ప పుణ్యకార్యంగా పరిగణించ బడుతుంది.